

Розвиток виховної системи закладу шляхом упровадження сучасних виховних технологій

Суспільний запит сьогодення спрямований на створення школи, що стане простором не тільки для навчання, а й для повноцінного розвитку дитини, осередком успішних, креативних і щасливих людей. Такий заклад можливий лише в атмосфері фізичного комфорту, сприятливого соціального та психологічного клімату, що підтримує особистість.

Одна із головних умов успішного виховання громадянина України – системний характер виховного процесу. Виховна система – це упорядкована цілісна система компонентів, взаємодія й інтеграція яких сприяє цілеспрямованому і ефективному розвитку закладу освіти. Під системою виховної роботи закладу розуміють, як правило, систему взаємозалежних виховних заходів (справ, акцій), адекватних поставленій меті. У кращому випадку – це підсистема у загальній освітній системі школи, складовими якої є: виховна підсистема, дидактична підсистема, підсистема управління, а у гіршому – набір

заходів, що проводяться не завжди сплановано і осмислено, а під тиском зовнішніх обставин чи просто – «для галочки».

Виховна система має особливі риси, що відображають конкретні умови виховання:

- контингент учнів;
- традиції;
- особливості оточення;
- можливості педагогічного колективу;
- творчий інтерес керівника.

Виховні технології, які обирає кожен заклад, відображають систему конкретних засобів впливу на школяра, учнівський колектив і спрямовані на досягнення виховної мети та удосконалення педагогічної діяльності. Вибір виховної технології починається з усвідомлення мети та основних завдань, які чітко визначені у Законі України «Про повну загальну середню освіту». Відповідно до ст.15 «Виховний процес» зазначеного закону «Виховний процес є невід’ємною складовою освітнього процесу» і ґрунтується на:

- загальнолюдських цінностях;
- культурних цінностях українського народу;
- цінностях громадянського (вільного, демократичного) суспільства;
- принципах верховенства права;
- дотриманні прав і свобод людини і громадянина;
- принципах, визначених Законом України «Про освіту», і спрямований на формування:

- поваги, гідності, прав, свобод, законних інтересів, нетерпимості до приниження честі й гідності людини;
- патріотизму, поваги до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей;
- відповідальних та чесних громадян, здатних до свідомого суспільного вибору;
- усвідомленої потреби у дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до проявів корупції та порушень академічної доброчесності;
- усвідомленого обов'язку захищати за потреби суверенітет і територіальну цілісність України;
- почуття доброти, милосердя, толерантності, турботи, шанобливого ставлення до сім'ї, відповідальності за свої дії;
- культури свободи та самодисципліни, відповідальності за своє життя;
- прагнення до утвердження миру між усіма народами;
- громадянської культури та культури демократії;
- сміливості та реалізації творчого потенціалу;
- культури здорового способу життя;
- екологічної культури.

Тільки спільні зусилля всіх учасників освітнього процесу забезпечують єдність виховання та розвитку.

Із огляду на визначені пріоритети в освіті, найважливішим є виховання на цінностях, тому зміст виховної діяльності розкривається через виховні орієнтири:

- ціннісне ставлення до себе;
- ціннісне ставлення до сім'ї, родини;
- ціннісне ставлення до людей;
- ціннісне ставлення до праці;
- ціннісне ставлення до природи;
- ціннісне ставлення до мистецтва;
- ціннісне ставлення до суспільства і держави.

Формуванню ціннісних орієнтацій особистості сприяє взаємозв'язок впливів: родини, вчителя, соціальних об'єктів, довкілля (освітнього середовища). Процес успішного розвитку особистості повинен будуватися на принципах соціального партнерства. Саме тому добровільна співпраця учасників освітнього процесу, об'єднаних спільними цілями та відповідальністю за результат, повинна бути в основі побудови освітньої траєкторії виховання.

Освітній процес має орієнтуватися на здобутті учнями умінь і навичок, необхідних сучасній людині для успішної самореалізації у професійній діяльності, особистому житті, громадській активності. Статтею 12 Закону України «Про освіту» визначено мету повної загальної середньої освіти – розвиток, виховання і соціалізація

особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності та громадянської активності.

Щодо упровадження сучасних виховних технологій. Перш за все, технологія виховання – це строго обґрунтована система педагогічних засобів, форм і методів, їхня етапність, націленість на вирішення конкретного виховного завдання. Існує велика кількість інноваційних виховних технологій, спрямованих на розвиток здібностей учнів, задоволення їхніх інтересів і потреб. У сучасній практиці широко використовуються наступні:

- технологія виховання успішної особистості;
- технологія інтегрованого виховання;
- проєктна технологія;
- ігрова технологія;
- розвивальне виховання;
- технологія розвитку особистості;
- персоніфіковане (індивідуальне) виховання;
- технологія розвитку критичного мислення;
- інтерактивні технології;
- здоров'язбережувальні технології;
- інформаційно-комунікаційні технології.

Складовими виховних технологій є форми організації діяльності та методи як засоби впливу на учнівську молодь, серед яких пріоритетна роль належить активним формам і методам, що базуються на демократичному стилі взаємодії. Серед сучасних нестандартних форм виховної роботи – брифінги, дебати, дискусії, ділові, рольові, інтелектуальні ігри, брейн-ринги, тренінги, презентації, порт фоліо тощо.

Сучасному суспільству потрібна компетентна особистість, здатна брати активну участь у розвитку економіки, науки, культури. Тому сьогодні у шкільній освіті постає завдання щодо створення сприятливих умов для виявлення і розвитку здібностей учнів, задоволення їхніх інтересів та потреб, розвитку навчально-пізнавальної активності та творчої самостійності. Зреалізувати дане завдання зможе тільки той виховник, який має високу фахову та методичну підготовку, володіє інформаційно-комунікаційними технологіями.

Сьогодні ми ознайомимося із системою виховної роботи Чечеліївської ЗШ I-III ступенів, закладу, педагогічний колектив якого знаходиться у постійному творчому пошуку, працює над створенням у школі безпечного розвивального освітнього середовища, що безпосередньо впливає на перебіг у ньому життєдіяльності дітей (якість міжособистісних відносин, захищеність, комфортність в освітньому середовищі, задоволеність освітнім середовищем – задоволення базових потреб дитини

у: допомозі та підтримці, збереженні та підвищенні її самооцінки, розвитку здібностей та можливостей).

Система виховної роботи школи – це не тільки традиції та звичаї виховання учнів, але і способи і засоби виховання, які використовує заклад освіти, для створення умов для повноцінного розвитку кожної дитини.

Виховний простір школи – це не тільки середовище, а й духовний простір учня і педагога, це простір культури, що впливає на розвиток особистості. Це простір соціальних, культурних, життєвих виборів особистості, котра само реалізується у різних виховних середовищах.

Використання системного підходу в управлінні виховною діяльністю сприяє цілісності виховного процесу, цілісному розвитку особистості.